

**RÅDET FÖR PEDAGOGISKT UTVECKLINGSCENTRUM DALARNA
(PUD-RÅDET)****Datum och tid:** 2020-03-10 kl. 9.00-15.00.**Plats:** Högskolan Dalarna, Falun, lokal C339.

Deltagare: Kerstin Ahlberg, HDa, Maria Almqvist, Lärarförbundet, Marit Andersson, Vansbro, Filippa Bergqvist, PUD, Daniel Broman, HDa, Jessica Carlberg, Ludvika, Eva-Lena Embretsen, PUD, Bengt Ericsson, PUD, Ulrika N Eriksson, Ludvika, Ulrika Forssell, Borlänge, Anna Karin Fändrik, PUD, Peter Gabrielsson, Borlänge, Mattias Gradén, PUD, Stefan Grybb, Hedemora, Maria Jansdotter Samuelsson, HDa, Stina Jeffner, HDa, Lena Knies, HDa, Lars Kratz, Rättvik, Lars Linder, PUD, Maria Lindstens, HDa, Lars Lispers, Älvdalen, Johanne Maad, HDa, Hanna Meijer Holmqvist, Lärarnas Riksförbund, Göran Morén, HDa, Karin Nordmark, HDa, Ulf Nyttell, PUD, Gunillahelen Olsson, Mora gymnasium, Maria Pettersson, Falufri, Maria Ronsten, Smedjebacken, Annika Sandy Hedin, Leksand, Therese Sarenbrant, Gävle, Mattias Scandola, Orsa, Inga-Lena Spansk, Mora, Maria Sundström, Falun, Satu Sundström, PUD, Kickie Svensson, Fagersta, Mats Tegmark, HDa, Sofia Walter, PUD, Ylva Åkerberg, Avesta.

PROTOKOLL

2020-03-10

1. **Mötets öppnande**
PUD:s ordförande Inga-Lena Spansk hälsade välkommen och öppnade mötet. En kort presentationsrunda genomfördes.
2. **Val av mötessekreterare**
Satu Sundström valdes till mötessekreterare.
3. **Godkännande av dagordning**
Övriga frågor: se 14 nedan. Med dessa tillägg godkändes dagordningen.
4. **Aktuellt på Högskolan Dalarna (HDA)**
  - Organisationsöversyn
  - Lärarutbildningarna ett föredöme som sammanhållen akademisk miljö

Maria Jansdotter Samuelsson är ny akademichef för Akademien Utbildning, hälsa och samhälle. Hon kommer närmast från Karlstads universitet där hon har varit chef för lärarutbildningarnas kansli. Maria föredrog angående den pågående organisationsöversynen.

Högskolestyrelsen fattade 2019-12-18 beslut om ny utbildnings- och forskningsstrategi 2020-26. En organisationsöversyn pågår, förslag kommer att presenteras och beslut fattas i sommar. Utgångsläget för lärarutbildningarna (och även vårdutbildningarna) är gott med sju program, projektuppdrag, som VAL med flera, magisterutbildning, forskarutbildning, forskningsprofil och samverkan inom PUD.

5. **Aktuellt i PUD-regionen**
Inga-Lena Spansk föredrog angående aktuellt i PUD-regionen.
En utgångspunkt är att det som är aktuellt på huvudmannanivå inte endast gäller regionalt utan nationellt. Detta påverkas av det osäkra politiska läget, som innefattar Januariöverenskommelsen samt de utredningar som pågår; Björn Åstrand om ökad likvärdighet genom minskad skolegregation och förbättrad resurstilldelning, Lars Stjernkvists om styrning av gymnasieskolan, betygsutredningen och förslaget om tioårig grundskola. En viktig fråga är de föreslagna karriärtjänsterna (SOU 2018:17) och hur dessa skulle kunna locka lärare till utsatta områden. Klart är att kommunerna behöver mera stöd i form av ökade statsbidrag liksom att staten helt borde ta över ansvaret för vissa områden. Likvärdighetsbidraget, som ytterligare medel har flyttats till, används i flertalet fall. Fördelar och nackdelar finns med riktade respektive generella bidrag. Ju mindre kommuner desto mer tidskrävande i relation till andra uppgifter är det att hantera bidragen, samtidigt som dessa behöver mer stöd. För kommunerna är det viktigt att framstå som attraktiva arbetsgivare, till exempel genom att erbjuda tjänster i anslutning till Arbetsintegrerad lärarutbildning (AI). Många problem i skolan är strukturella varav ganska mycket går att påverka. Vad som ständigt finns på agendan är hur man ska kunna avlasta lärare från administration. Lärarassistenter är ett sätt. Skolverket har presenterat stödmaterial för dessa.
Vad betyder detta för gemensamma arbetet vidare?

Regleringsbrev samt statsbudget 2020

Bengt Ericsson, Inga-Lena Spansk och Mats Tegmark föredrog frågan. Omfattande satsningar görs på riksplanet för att komma till rätta med lärarbristen. Det handlar både om att lösa den akuta bristen på behörig

personal på kort sikt och att göra läraryrket attraktivt på lång sikt. Hur kan och bör vi inom PUD-regionen på bästa sätt navigera i den ibland svåröverblickbara verklighet som kanske kan beskrivas som en välvillig blandning av statsbidrag, regleringsbrev, politiskt maktspel och ideologiska kamper.

Under denna punkt görs ett försök att skapa en bild av denna verklighet. Därefter vidtar en diskussion om hur vi på bästa sätt kan nyttja de kommunala statsbidragen samt de utvecklingsmedel som ställts till HDa.

Bengt och Mats hänvisade under föredragningen om det förändringskede vi befinner oss i till en modell typ mindmap på whiteboarden – se bifogat dokument. Bengt kommenterade utbildningarna vid HDa på grundnivå och forskarutbildningen med 60-70 forskare och 20 doktorander. Förutom dessa traditionella utbildningsvägar erbjuds idag nya möjligheter till utbildning och kompetensutveckling, poänggivande eller inte. Detta nya landskap har fått till följd att den period i livet som ägnas utbildning, vilket kan ske på helt nya sätt i dag, inte utgörs av några år innan man går ut i yrkeslivet, utan pågår mer eller mindre under hela livet. De här möjligheterna är viktiga att lyfta fram i samband med marknadsföring, rekrytering och studievägledning. För att allt detta ska fungera tillfredsställande krävs ännu mera samverkan.

När det gäller fördelning av nationella medel ska ULF-medlen, som utgörs av 2 milj./år i ytterligare två år, stimulera forskning och utveckling i samverkan mellan högskola och kommuner. Fler vägar in i lärarutbildning har tilldelats 1,75 milj./år. För dessa projekt ansvarar Mattias Gradén respektive Filippa Bergqvist och Anna Karin Fändrik. VFU-stöd ges fortsatt med 3,5 milj./år med Sofia Walter som ansvarig.

De arbetsintegrerade lärarprogrammen har tilldelats 3 milj./år för kostnader vid HDa, som till största delen kommer att läggas på samverkansfunktionen (Lars Linder) och dessutom 2 milj./år för att utveckla modellen nationellt.

Professionsprogrammet utifrån Björn Åstrand's Med undervisnings-skicklighet i centrum (SOU 2018:17) – se ovan, har inte landat ännu. Detta gäller olika nivåer i skolan och innefattar flera spår. Diskussioner om detta pågår mellan skolhuvudmän och högskolor.

Detta är alltså medel som har tilldelats HDa och som inte får föras över till kommunerna. Från Departementet förväntar man sig att medlen också ska generera idéer.

Utifrån föredragningen diskuterades i grupper, som bytte deltagare för att skapa flexibilitet och maximal delaktighet utifrån frågeställningarna: På vilket sätt kan vi dra gemensam nytta av bidragen ovan? Vad kan göras från HDa:s sida för att gynna kommunerna inklusive samverkan? Hur kan vi agera konkret för att lösa lärar- och kompetensbristen? Den pågående behovskartläggningen som pågår kommer att utgöra ytterligare ett viktigt underlag.

Gruppdiskussioner, några utdrag utifrån dokumentation:

1. Bilden av skolan och läraryrket. Professionshöjning: konkreta förslag.
2. Två spår: Lärarbristen och Professionshöjning.
3. Professionshöjning. Vilka och hur?
4. Utvidga AI. Revidering ämneslärarprogrammen. Flexibel preparandutbildning.
5. Konkret: Handledarutbildning för alla, bygga organisation runt potentiella lärare.
6. Långsiktigt: Professionsprogram. Problematik kring intag AI - praktikperiod önskas. Jämnare kvalitet på den kompetensutveckling som HDa erbjuder.

6.

Rapport från utvecklingsgrupper

På PUD-AU har ett antal grupper tillsatts för att högskola och skolhuvudmän utifrån regionens kompetensbehov ska matcha Högskolans utbildningsutbud på ett relevant sätt. Grupperna redogör här för läget i detta arbete samt ser fram emot inspel från rådets medlemmar.

Förskoleprogrammet. Programansvarig Stina Jeffner är sammankallande. En grupp som består av henne, Lena Perrault, Säter, Ulrika Forssell, Filippa och Anna Karin har träffats och ett förslag om ett förslag till arbetsintegrerad variant har arbetats fram. Enligt det ska man för att vara behörig ha jobbat i fem år som barnskötare och ha en tjänst där VFU görs. Kompetensutbildningen Från barnskötare till förskollärare kan valideras. Kravet på engelska B är borttaget. Förskolläraryrket revideras så att det blir lättare att bryta loss kurser. Flera förskollärare har sökt till forskarutbildning.

Grundskolläraryrket F-6

inklusive F-3, 4-6, AI, fritidshem, VAL.

Gruppen, Kerstin Ahlberg sammankallande, Ulrika Forssell, Borlänge, Maria Sundström, Falun, Inga-Lena Spansk, Mora, Marit Andersson, Vansbro, Mikael Fältsjö, VBU Ludvika, Lena Knies, Sofia Walter, Anna Karin och Filippa har träffats en gång och har planerat in ytterligare ett möte. Central frågeställning är hur söktrycket ska fås att öka, där Fler vägar in i läraryrket är av stor betydelse. F-3 som arbetsintegrerad variant har diskuterats och om den i så fall ska ges parallellt med nuvarande.

Problem är språkkunskaper, svenska och matematik – kan preparandkurser ges, kanske i samverkan med kommunerna?

Ämnesläraryrket grundskolan 7-9 och gymnasieskolan

Gruppen, med Göran Morén som sammankallande samt Peter Gabrielsson, Borlänge och Christel Zedendahl, Falun, har ännu inte haft tillfälle att träffas.

600 studenter är inskrivna, 234 påbörjade utbildningarna 2019 och 40 examinerades. Bilden av läraryrket är ett angeläget ämne och det som av till exempel utländska studenter uppfattas som positivt bör lyftas fram. Utbildningarna är nätbaserade, 20% av studenterna är från PUD-regionen. En eventuell arbetsintegrerad variant ska diskuteras för 7-9 där en utmaning är uppdelningen i ämnen. En KPU-variant är lättare att konstruera då man har ämne(n) med sig. Det kan dock vara svårt att få en heltidstjänst om man endast har ett ämne. En fråga att diskutera är om det är möjligt att bygga vidare via Läraryftet. Vissa ämneskombinationer som inte är möjliga i de ordinarie utbildningarna fungerar i KPU.

Bengt kommenterade att individuell kvalificerad studievägledning finns vid HDa. Personal besöker gärna intresserade i kommunerna och ger vägledning till exempel via speed-dating.

Kompetenskartläggning. Tidigare nämnd kompetenskartläggning av kommunernas behov pågår med Stefan Forsmark, Säter och Lars Linder som ansvariga. En matris har skickats ut och svar bör ha inkommit den 13 mars. Inget krav finns på exakta uppgifter men någorlunda väl preciserade siffror. Det är möjligt att uppges specifika fall, som inte ingår i matrisen. Det är bra om det anges hur många som har nära till examen.

Skolchefgruppen. Ulrika rapporterade att gruppen har träffats en gång i december. Man planerar att träffas en gång per termin, nästa gång 24 april i Avesta. Frågor att driva: statsbidrag, att synas i debatten, samla krafter och hitta vägar tillsammans. Om någon i PUD-nätverket inte har fått inbjudan går det bra att kontakta Ulrika.

PAUS

7.

De arbetsintegrerade lärarutbildningarna (AI)

Kerstin Ahlberg, Lena Knies och Lars Linder redogjorde för planeringsläget inför ansökan ht 20.

Ansökningsperioden 15 februari – 15 mars är liksom inför föregående omgång tidigarelagd jämfört med ordinarie. Viss oro finns för att detta inte når fram till intresserade men sammantaget underlättas hela processen betydligt. Den som eventuellt missar ansökningsperioden kan söka till ordinarie program och flyttas över via övergång till senare del av program. KPU-varianten söks under ordinarie ansökningsperiod 15 mars – 15 april via VAL.

Lena skickar ut lista på kontaktpersoner i kommunerna så att den eventuellt kan revideras. Ett reviderat kalendarium har gått ut, som inkluderar KPU matchningskonferens. Några programpunkter har varit. Rektors roll är viktig.

De flesta frågorna från intresserade berör anställningen.

90 personer har hittills sökt varav över 50 är behöriga. Spridningen i regionen är stor, flera sökande är beredda att flytta hit.

HDA:s kommunikationsavdelning går ut via Facebook med uppmaning att dela.

Förhoppningen är att alla förberedelser inför hösten ska vara klara före sommaren.

Ansvariga vid HDA tittar på möjligheten att på sikt erbjuda AI för F-3 och antagning från och med vt.

Ett nationellt nätverksmöte sker i maj, som Madeleine Michaélsson, ny utbildningsledare för lärarutbildningarna vid HDA deltar i och en konferens planeras vid HDA i höst.

Man har löst anställningsförfarandet, till exempel genom intervjuer, och utbildningens upplägg på skiftande sätt vid olika lärosäten. Vid exempelvis Malmö universitet studerar de deltagande helt under det första året av utbildningen. Alla andra lärosäten använder sig av den normala antagningstiden. Dalamodellen är det vedertagna begreppet som används, bland annat i samband med presentationer och diskussioner i olika sammanhang.

Det är tydligt att de goda resultaten i PUD-regionen till stora delar beror på den sedan lång tid etablerade samverksmodell som finns, med det existerande samverkansavtalet som grund Funktionen som verksamhetsutvecklare med kontinuerlig kontakt med skolorna är en annan faktor samt kommunernas möjligheter att lösa de ekonomiska frågorna.

8.

Rektorsprogrammet 2021-27

Utbildningschef Ulf Nyttell sammanfattade innehållet i ansökan om att få bedriva Rektorsprogrammet vid Högskolan Dalarna 2021-27. Ansökan är inlämnad.

HDA har ansökt tillsammans med Örebro universitet (Öru). Den 20 april genomförs en frågestund. Ulf kommenterade att HDA och Öru troligtvis bedöms bedriva för lite egen forskning jämfört med de stora universiteterna. Dock finns nu forskningsgruppen SOoL och vi är starka när det gäller samverkan med huvudmännen i regionen, vilket poängteras i ansökan. Upptagningsområdet omfattar ca 60 rektorer och personal med motsvarande ledningsfunktion. Att delta i den obligatoriska utbildningen beräknas omfatta 20% av heltidstjänst. Ulf redogjorde vidare för utbildningens struktur, som till stora delar liknar den tidigare. Nyrekryterade professorn i pedagogiskt arbete Jan Håkansson och professorn i pedagogik vid Öru Christian Lundahl kommer att medverka i utbildningen i blocken Skolledarskap respektive Styrning, organisering och kvalitet. Resultatet angående ansökan kommer att delges före sommaren. Huvudmännen informeras och inbjuds till informationsmöte om detta är positivt för vår del. Om så är för det med sig bland annat möjlighet att också ge Fortbildning för rektorer (FFR). Ulf avslutade med att betona

att Rektorsprogrammet i samverkan med Öru och Mälardalens högskola 2009-2015 lett till de många SBS-uppdrag (Samverkan för bästa skola) som HDa nu genomför.

9. **Think Tank i Dalom**
Mattis Gradén, Inga-Lena Spansk och Sofia Walter i arbetsgruppen gick igenom program, deltagare och upplägg. Intresset för att delta är stort. Om inte alla 160 fördelade platser är bokade under veckan delas de ut till dem som har önskat flera platser. Sofia skickar en lista så att alla kan se vilka som deltar. Utbildningsminister Anna Ekström, professor Sara Irisdotter Aldenmyr, rektor, prorektor och den socialdemokratiska politikern Roza Güclü Hedin deltar. Mattias arbetar med textunderlag. En viktig tanke är att deltagarna ska vara förberedda och aktiva.

LUNCH

10. **Utbildning av lärare mot fritidshem**
Högskolan i Gävle (HiG) erbjuder Grundlärarprogrammet med inriktning mot fritidshem med utbildningsort förlagd till Falun. Arbetet sker i samverkan med HDa och är ett utmärkt tillfälle för studerande att få tillgång till denna utbildning i vår region. Utbildningen kommer att dels vara förlagd till Falun och dels vara nätbaserad. Studenterna kommer att göra sin VFU-utbildning inom ramen för PUD-regionens partnerskolor. Intresserade ansöker på vanligt sätt till www.studera.nu men bör alltså uppmärksammas på att det är HiG som ansvarar för utbildningen. Det är nu viktigt att vi gemensamt marknadsför denna utbildningsmöjlighet på bred front. Bristen på utbildade inom området är stor och då just denna utbildning inte finns inom ramen för Högskolan Dalarnas utbildningsutbud är det glädjande att detta samarbete har kommit till stånd. Kerstin Ahlberg och Lena Knies betonade vikten av att vi får sökande till de 15 platserna med Idrott och hälsa som valbar kurs, placering vid HDa. Överintag görs. Marknadsföringen sker gemensamt med HiG. Utbildningen ger behörighet att undervisa till och med årskurs 6. Det är möjligt att jobba parallellt. Undervisningen sker via Zoom och på campus. Utbildningen innehåller tre VFU-perioder med placering på hemorten, dock inte på den egna eventuella tjänsten. Fler möten med HiG kommer att hållas; under ansökningsperioden, efter samt utvärdering. HiG ansvarar för utbildningen då de har examensrätt och även forskning. Ytterligare information hittas via HiG:s hemsida.
Bilagor: Utbildning av lärare mot fritidshem - sprid affischen!

11. **Fler vägar in i läraryrket**
Filippa Bergqvist och Anna Karin Fändrik, programansvariga för VAL och projektledare för Fler vägar in i läraryrket föredrog om det senare projektet och om vägledningsmöten ute i regionen. Ansökan till VAL sker under ordinarie ansökningsperiod 15 mars - 15 april. Då finns också möjlighet att fånga upp ansökningar till AI. I Fler vägar in i läraryrket finns alla lärosäten som deltar i VAL med, utom Karlstads universitet. Filippa och Anna Karin ingår i den nationella operativa gruppen och Bengt i ledningsgruppen. Kurser på halv- och kvartsfart skapas, för att göra det möjligt att studera samtidigt som man jobbar. Det är viktigt att fånga upp presumtiva lärarstudenter inklusive dem som är osäkra. På www.lararutbildning.nu finns information, bland annat om sommarkurser. Goda möjligheter finns från HDa:s sida att vägleda på plats, bland annat genom speed-dating. Inbjudan är helt öppen för alla intresserade. Möjlighet finns för flera kommuner att gå ihop. Filippa och Anna Karin behöver uppgifter och lokal, tid, antal och vem som är samordnare. Även Zoom fungerar.

Den förväntade förordningsförändringen har ännu inte kommit. Den kommer att öppna upp för många fler att följa endast delar av utbildningsprogram.

12.

Skolforskningsfonden

Inriktning ansökningsomgång 2020-21.

På PUD-AU har Skolforskningsfondens inriktning varit uppe till diskussion under en längre tid. Vid diskussionerna har vikten av att centrala utmaningar i skolan bör ligga som underlag för de FoU-projekt som finansieras av Skolforskningsfonden poängterats. En av de största utmaningarna som har lyfts fram är att skolan inom de närmaste 10-15 åren behöver organiseras utifrån förutsättningen att tillgången på behöriga lärare ej matchar skolans verkliga behov. Frågan "Hur organiserar och bedriver vi lärandet i ett sådant sammanhang?" framstod som en av de centrala utmaningarna som vi behöver ta i beaktande. Även frågor om metoden för hur vi kan komma fram till relevanta FoU-projekt har diskuterats. Utifrån dessa diskussioner har ett nytt förslag till inriktning för Skolforskningsfonden utformats.

Detta förslag presenteras i sin helhet och efterföljs av en diskussion.

Förslag till beslut: PUD-AU föreslår PUD-Rådet att anta förslaget och att PUD-kansliet får i uppdrag att uppdatera alla instruktioner i enlighet med intentionerna i förslaget.

Bilaga: Nytt förslag till struktur och innehåll för Skolforskningsfonden.

Mattias Gradén föredrog angående revidering av Skolforskningsfonden. Han hänvisade till PUD-Rådet hösten 2019 och den genomgång han då gjorde om interaktiv kunskapsproduktion mellan akademi och skolverksamhet i kommunerna för att stärka den självutvecklande kapaciteten. Forskning visar att ju mer kollegialt utbyte, desto bättre resultat hos eleverna. Den följdes av en enklare SWOT-undersökning. Den visade på styrkan och möjligheterna som finns i pyramidens innehåll och den PUD-samverkan som finns sedan många år. Svagheter och hot är möjlig dålig koppling mellan pyramidens bas, grundutbildning inklusive VFU, och dess topp, forskning och utveckling samt brist på personal och kompetens.

Förslaget utifrån detta är att Skolforskningsfonden delas upp i två program/block: 1. Lokal praktikutveckling – Vad visar forskning? Vad erfar lärare? 2. FoU – Ny kunskapsproduktion i samverkan. 1 utgör avstamp för 2, där ny forskning produceras.

PUD-AU beslutar, som nu, om tilldelning utifrån förslag från arbetsgruppen. I nuläget har tre ansökningar inkommit. Enligt förslaget sker en successiv övergång till det nya konceptet. Forskardelen finansieras av ULF vilket innebär en höjning från 3 milj. till 5 milj. En viktig målsättning är att få med fler varför fokus läggs än mer på praktikutvecklande kunskap med start i skolans systematiska kvalitetsarbete i form av forskningscirkel. Dessa, cirka fem till antalet, sker i klassisk seminarieform där de deltagande lärarna själva definierar frågan/frågorna. Som nu är förankring hos skolhuvudman nödvändig.

Beslut: Det presenterade förslaget antas. PUD-kansliet får i uppdrag att uppdatera alla instruktioner i enlighet med intentionerna i förslaget.

13.

Mötesdatum ht 20 och vt 21

Förslag:

HT 2020

AU: 25 aug 9-13

Råd: 13 okt 9-15

AU: 17 nov 9-13

AU: 18 dec 9-13

VT 2021

AU: 26 jan 9-13

Råd: 9 mars 9-15

AU: 20 april 9-13

AU: 15 juni 9-13 (reserv)

Beslut: De föreslagna mötesdatumen fastställdes.

14.

Övriga frågor

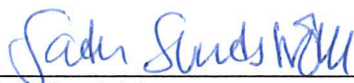
Sofia Walter informerade kort om kommande magisterutbildning, som troligen kommer att vara sökbar från och med ht 21 – **se bifogat dokument.**

Mattias Gradén meddelade att lärcirklar om digital kompetens för lärare i förskoleklass kommer att ges även fortsättningsvis. Information kommer.

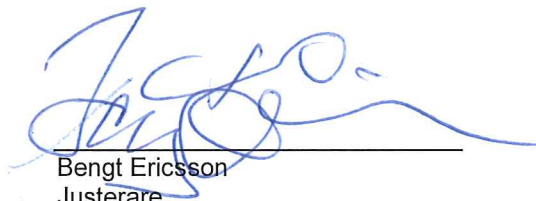
15.

Mötets avslutande

Ordförande tackade alla närvarande och avslutade mötet.

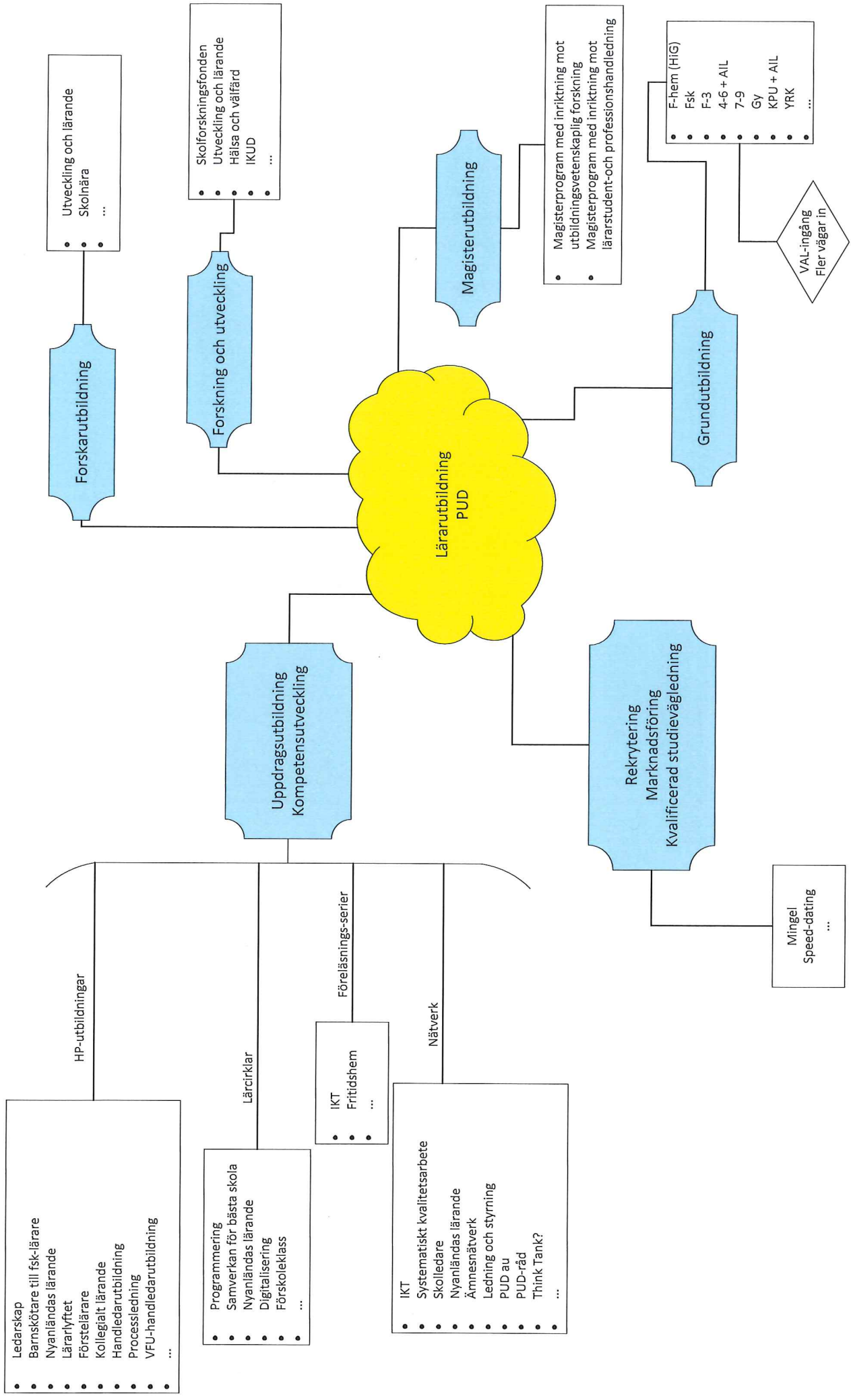

Satu Sundström
Sekreterare

Bengt Ericsson
Justerare

Högskolan Dalarna

Pedagogiskt Utvecklingscentrum Dalarna, PUD

Utkast 2020-02-21

Förslag revidering av "Skolforskningsfonden"

Skolforskningsfonden i dess nuvarande form inrättades vid Högskolan Dalarna år 2009. Fonden syftar till att forskare och verksamma inom skola/förskola gemensamt verkar för att producera såväl ny praktisk forskning som att bidra till verksamhetsutveckling i förskola/skola och vid lärarutbildning. Fonden möjliggör för forskare och personal inom skola i regionen att nyttja, och vidareutveckla, varandras respektive kompetenser. Skolforskningsfonden består i dess nuvarande form av två delar: en mindre planeringsdel och en större projektdel.

Frågan om den praktiska forskningens relevans för skolan, och skolans betydelse för forskningen, har på senare år diskuterats och belysts från olika håll. Samtidigt har det ömsesidiga beroendet ökat och samarbeten mellan lärosäten och huvudmän för skolan blivit mer ambitiösa i Sverige under samma tid. Statliga satsningar som till exempel det nationella ULF-projektet - där Högskolan Dalarna ingår som del i den nod som Umeå universitet ansvarar för - är en, av flera, satsningar för att fördjupa relationen mellan praktisk forskning, skola/förskola och lärarutbildning genom att främja strukturer som möjliggör för dessa olika praktiker att berika och komma närmare varandra. I linje med detta, och för att ytterligare fördjupa ett forsknings- och utvecklingsarbete mellan Högskolan Dalarna och regionens skolhuvudmän, föreslås att Skolforskningsfonden vid Högskolan Dalarna reformeras. Förändringarna föreslås träda i kraft 2020-05-01. Nedan skisseras förändringarna.

Det ursprungliga syftet med fonden, som huvudmän och Högskolan Dalarna alltjämt är eniga kring, gäller fortsatt. Förslaget med att revidera fonden avser främst att förändra dess design. Det är också ett försök att tydliggöra forskarens och de verksamma lärarnas/förskollärarnas/rektorers olika roller i gemensamma projekt. Därtill syftar förändringarna att klargöra vad skolans huvudmän och Högskolan Dalarnas kan förvänta sig genom att vara del i varandras respektive forsknings- och utvecklingssträvanden. I och med denna revidering sker samtidigt ett namnbyte på Skolforskningsfonden. Nytt namn föreslås bli Skolforskningsfondsprogrammen, och kommer utgöras av:

- Program 1. *Lokal praktikutveckling: Vad visar forskning? Vad erfar lärare?*
- Program 2. *Forskning och utveckling: Ny kunskapsproduktion i samverkan*

Skolforskningsprogram 1 föregår nr. 2.

1. Lokal praktikutveckling: Vad visar forskning? Vad erfar lärare?

I skolforskningsfondsprogrammet *Lokal praktikutveckling: Vad visar forskning? Vad erfar lärare?* beprövar den enskilda läraren, tillsammans med kollegor, sin egen praktik. Med stöd av en till två forskare från Högskolan Dalarna får verksamma lärare/förskollärare/skolledare möjlighet att systematiskt utveckla en förståelse för den utmaning eller det problem som identifierats som angeläget att vilja utveckla eller "lösa". Det kan vara en fråga eller utmaning inom till exempel det ämnesspecifika eller allmändidaktiska fältet, inom frågor som rör skolans styrning och organisation eller i frågor som rör skolans övergripande verksamhet och

uppdrag. Programmet *Lokal praktikutveckling* sker i "seminarieform", under en till två terminer och äger rum på den egna skolan/förskolan (belägen inom PUD-regionen).

Praktikens utmaningar och frågor artikulera och identifiera inom till exempel ett arbetslag/ämneslag/ledningsgrupp mm, eller i ett systematiskt kvalitetsarbete, belyses och perspektiveras i *grupp* (om fyra till åtta lärare och en till två forskare) utifrån deltagarnas egna erfarenheter och adekvata forskningspublikationer. Arbetet äger rum under totalt fem tillfällen, två timmar per tillfälle. Forskare från Högskolan Dalarna planerar träffarna och leder dem utifrån att stötta och katalysera gruppens deltagare att utveckla sin förståelse för det valda området.

En utsedd lagledare/arbetslagsledare ansvarar för gruppens och processens operativa frågor och ansvarar för kontakten med Högskolan Dalarna mellan träffarna. Inga akademiska poäng följer med deltagandet, men rektor (el. motsv.) har avsatt tid och reella möjligheter för deltagarna att delta i programmet och också möjliggjort för deltagarna att kunna förbereda sig, till exempel genom inläsning av en begränsad mängd litteratur.

Forskarens specifika uppdrag i detta skolforskningsprogram är att 1) utifrån sin specifika kompetens bistå de verksamma med relevant forskningslitteratur för den fråga eller den utmaning som arbetet kretsar kring, 2) utifrån generell vetenskaplig kompetens bidra till konstruktiva erfarenhetsutbyten i gruppen genom att till exempel perspektivera och kritiskt belysa olika förgivettaganden, såväl i samtalen som i de forskningstexter som används, och 3) i förekommande fall genom sin metodkompetens, handleda och stötta gruppens individer att i praktiken – genom till exempel dokumentanalyser, empiriinsamlingar eller implementering av nya lärometoder - utforska eller pröva och utvärdera nya arrangemang på skolan/förskolan.

Processen under de fem träffarna dokumenteras kortfattat (av forskare och av deltagare). I slutet av skolforskningsprogrammet beskriver deltagarna i sammanfattande ordalag skriftligt och muntligt sina beprövade erfarenheter (se punkt 1 ovan), och/eller presenterar en kortare ministudie (se punkt 3 ovan).

Det förväntade resultatet för den medverkande skolan och Högskolan Dalarna är:

- Att deltagarna under processen utvecklar en gemensam bild och förståelse av de problem eller utmaningar som varit föremål för arbetet.
- Den enskilde läraren/förskolläraren/rektorn ges möjlighet att på ett systematiskt vis, tillsammans med sina kollegor, bepröva sina egna erfarenheter.
- Att deltagare vidareutvecklar sin s.k. forskningslitteracitet; det är en kompetens vilken underlättar lärare/förskollärare/skolledares att bedriva sin undervisning eller sitt uppdrag utifrån ett vetenskapligt förhållningssätt.
- För forskare - som här får möjlighet att läsa forskning tillsammans med verksamma lärare/förskollärare/skolledare - ger skolforskningsprogrammet kunskaper om praktikens villkor och hur forskningens möjligheter att träffa praktikens behov och förutsättningar ser ut. Forskarens s.k. praktiklitteracitet ökar.

Finansieringen sker inom ramen för Skolforskningsfonden och förstärks under år 2020-2021 av det statliga ULF-projektet. Finansieringen täcker forskarens/forskarnas arbetskostnad i programmen, inklusive resor till skolor/förskolor i regionen. Rektor, eller motsvarande,

kontakta PUD för medverkan. Högskolan Dalarnas interna styrgrupp för ULF och chefen för PUD har löpande ett ansvar för att mäkla och förhandla inkomna förfrågningar med relevanta forskare samt berörda avdelningschefer vid Högskolan Dalarna och de aktuella skolorna/förskolorna. PUD-Au är beslutsinstans och har rätt att avslå förfrågningar. Inkomna ärenden hanteras fortlöpande. PUD-Au sammanträder normalt tre gånger per termin.

2. Forskning och utvecklingsprojekt: ny kunskapsproduktion i samverkan

- Skolforskningsprogrammet *Forskning och utveckling: Ny kunskapsproduktion i samverkan* är tar vid där programmet *Lokal praktikutveckling: Vad visar forskning? vad erfar lärare?* (se ovan) slutar. Det överordnade syftet med *FoU-programmet: ny kunskapsproduktion i samverkan* är att forskare tillsammans med verksamma lärare/förskollärare/rektorer utvecklar *ny kunskap* i ett forskningsperspektiv, med relevans för skolans verksamma. Detta sker utifrån de erfarenheter deltagarna och de medverkande forskare tillskansat sig genom skolforskningsfondprogrammet *Lokal praktikutveckling: Vad visar forskning? vad erfar lärare?* Det lokala verksamhetsperspektivet speglar ansats i projektet samt dess syfte och frågeställningar, men processen är trogen och följer forskningens logiker.
- Ansökan till detta Skolforskningsprogram följer samma villkor och har samma ansöknings- och bedömningsprocedur som forskare tidigare använt sig av för att söka projektmedel i den ursprungliga Skolforskningsfonden. Meriterade att söka medel är de forskare vid Högskolan Dalarna som söker tillsammans med den skola/huvudman i vilket samarbetet genom skolforskningsprogrammet *Lokal praktikutveckling: Vad visar forskning? vad erfar lärare?* 1 (se ovan) ägt rum. En ansökningsomgång per år, sista ansökningsdatum 28:e februari. Ansökan sker elektroniskt.

(Se: <https://www.du.se/sv/Samverkan/pud/forskning-och-utveckling/samskapande-forskning/skolforskning/>)

Vid frågor eller funderingar, kontakta: Mattias Gradén, PUD

Från Högskolan Dalarna och PUD kommer här TRE positiva nyheter

- Från och med i höst finns möjlighet att läsa **grundlära**programmet med inriktning lärare i **fritidshem** på Högskolan Dalarna, men med Högskolan i Gävle som arrangör av själva utbildningen. Undervisningen sker med studier omväxlande på campus (Falun) och via webb. VFU genomförs på studentens hemort. Anmälan 16 mars -15 april via antagning.se. Se mer information via länken:
<https://www.hig.se/Ext/Sv/Utbildning/Program/Programsidor/Grundniva/Grundlararprogrammet/Inriktning-arbete-i-fritidshem-180-hp.html>
- Senare i vår kommer anmälan till VFU-handledarutbildning steg 2 att öppna. Kursen, som heter **Vetenskap och beprövad erfarenhet i undervisning och professionsvägledning**, är 7,5 hp på 25% och startar i höst. Denna kurs kommer att kunna användas som första steget i en ny inriktning på magisterprogrammet: *Magisterutbildning med inriktning mot lärarstudent- och professionshandledning*. Redan nu kan du som är intresserad skicka ett mail till Sofia Walter, swl@du.se. När kursen öppnar för sökning kommer du då att få ett personligt mail om detta.
- Från och med höstens programstart är det så kallad **allmän behörighet som gäller för förskollära**programmet och vi önskar därmed en bredare grupp studenter välkomna till vårt program. För att söka förskolläraprogrammet har tidigare engelska 6/engelska B varit behörighetskrav. Många andra lärosäten har tagit bort detta krav och Högskolan Dalarna följer nu efter.

Gillar du att kolla på feelgood?
Då gillar du nog

GRUNDLÄRARE

PROGRAMMET MED INRIKTNING FRITIDSHEM

DALARNA

A person wearing a red jacket is seen from behind, standing in front of a green chalkboard. They are using a piece of chalk to write the word 'DALARNA' in white capital letters on the board. The person's right arm is raised, and they are holding the chalk. The background is a solid green color.

TA CHANSEN ATT PLUGGA OCH GÖRA DIN VERKSAMHETSFÖRLAGDA UTBILDNING I DALARNA. DESSUTOM FÅR DU SOM PLUGGAR I DALARNA LÄSA 30 HP IDROTT OCH HÄLSA FÖR EXTRA FEELGOOD-KÄNSLA. LÄS MER OM UTBILDNINGEN PÅ HIG.SE OCH PLUGGA DET DU GILLAR PÅ HÖGSKOLAN I GÄVLE.

Plugga det du gillar. Ansök senast 15 APRIL

The logo of Högskolan i Gävle consists of two stylized, curved shapes. The left shape is blue and the right shape is yellow. They are positioned as if they are meeting at a central point, with a small red circle at the top of the meeting point.

HÖGSKOLAN
I GÄVLE

BILDEN AV SKOLAN = LÄRARYRKET

+ praxischecken
- föräldrakontroll

Arbetsstyrning
- Arbetsstyrning
- Arbetsstyrning
- Arbetsstyrning
- Arbetsstyrning
- Arbetsstyrning
- Arbetsstyrning
- Arbetsstyrning
- Arbetsstyrning

grundskollära, gymnasiet

grundskollära, gymnasiet
- grundskollära, gymnasiet
- grundskollära, gymnasiet
- grundskollära, gymnasiet
- grundskollära, gymnasiet
- grundskollära, gymnasiet
- grundskollära, gymnasiet
- grundskollära, gymnasiet
- grundskollära, gymnasiet

PROFESSIONENS HÖJNING

Vilka är fast anställda?!

grundskollära, gymnasiet
- grundskollära, gymnasiet
- grundskollära, gymnasiet
- grundskollära, gymnasiet
- grundskollära, gymnasiet
- grundskollära, gymnasiet
- grundskollära, gymnasiet
- grundskollära, gymnasiet

Resultaten sjunker
- tydligt mönster - obekräva

Satu Sundström (HDa)

Från: Mats Tegmark (HDa)
Skickat: den 10 mars 2020 11:19
Till: Satu Sundström (HDa)
Ämne: Sv: Inbjudan till PUD-Råd 10 mars

Hej Satu!

Här kommer anteckningar från gruppdiskussionen.

Med vänlig hälsning
 Mats

Hur kan vi agera för att göra bättre saker? Hur kan vi agera för att lösa kompetensbristen? På kort och lång sikt? Vad kan vi göra?

Två spår: lärarbristen och professionsutveckling.

1. Jobba med attraktiviteten i läraryrket. Sälja in professionsmöjligheten till presumtiva lärarstudenter. Många vet inte vilka möjligheter som finns inom läraryrket.

Vi måste själva skapa en positiv bild av läraryrket, och själva tala gott om skolan/förskolan som arbetsplats.

2. Rekrytering: OK lön, men måste skapa goda arbetsvillkor och en god arbetsmiljö, framför allt den psykosociala arbetsmiljön för lärare i förskola och fritidshem. Många talar om jobbig dokumentation, men ibland upplevs det mer som mantra.

Rekrytera via ungdomsledare, idrottsklubbar, gymnasister. Vanligaste motivet till att välja en lärarutbildning är att de vill göra skillnad, för elever och för samhället. Vi (LU och skolan) måste skapa förutsättningar för våra lärarstudenter/lärare att göra skillnad. Upplever de att de inte kan göra skillnad, finns risk att de hoppar av.

3. Bättre information till verksamma lärare om det stora utbud av fortbildning, nätverk, mm. som HDa faktiskt erbjuder. HDa behöver bli bättre på att tydliggöra vad verksamma lärare får ut av det.

Mer flexibel preparandutbildning.

4. Arbetsintegrerad KPU behöver utvecklas. Om det funnits pengar hade vi gärna utvecklat denna till fler stadier. Växla så att fler stadier får vara med: F-3 och ämneslärare. Nytt upplägg, så att vi inte behöver 30 stud.
5. Övrigt: HDa är lyhörda. Satsa på Basår: Matematik, svenska, engelska. Behålla äldre lärare som mentorer.

Från: Satu Sundström (HDa) <ssu@du.se>

Skickat: den 25 februari 2020 13:56

Till: johan.svedmark@falun.se; Maria Sundström <maria.sundstrom@falun.se>; sara.hagle@falun.se; gustaf.malmberg@falun.se; christel.zedendahl@falun.se; ulrika.forssell <ulrika.forssell@borlange.se>; peter.gabrielsson@borlange.se; barbro.nystedt@ludvika.se; jessica.carlberg@ludvika.se; maria.ronsten@edu.smedjebacken.se; bjorn.hansson@avesta.se; karin.vestman@avesta.se; jerker.olofsson@avesta.se; stefan.grybb@hedemora.se; stefan.forsmark@edu.sater.se; birgitta.orrebo@edu.sandviken.se; annica.sandy-hedin@leksand.se; carin.fredlin@leksand.se; marko.sandelin@leksand.se; linda.karlsson@leksand.se; lars.kratz@rattvik.se; inga-lena.spansk@utb.mora.se; marit.a.andersson@vansbro.se; mattias.scandola@orsa.se; torbjorn.martinsson@malung-salen.se; gunilla.kapla@malung-salen.se; per-erik.hansson@vduf.se; lars.lisspers@alvdalen.se; therese.sarenbrant@gavle.se;

Anteckningar från tvärgruppen

- Från skolhuvudmannaperspektiv efterfrågades tydligare deklaration om vad som HDa erbjuder vid kompetens och fortbildningsdagar /föreläsningar. Såväl skolhuvudman som HDa bör försöka bli i bättre på att kalibrera vad som kan levereras och vad som efterfrågas. Ibland finns från lärarhåll en besvikelse över att presentationer blir för forskningsinriktade och för lite verksamhetsnära.
- De flesta i min grupp var överens om vikten av att skolan "exporterar" goda lärarämnen till fortbildning/kompetensutveckling snarare än att HDa "norpar" dessa från skolan.
- Vi diskuterade också risken att behöriga och välmeriterade lärare slits ut på grund av obehöriga lärare i omgivningen och tidskrävande stödarbete till AI- lärarstudenter. Det är viktigt att sköta om de erfarna lärarna och inte köra slut på dem.
- Skolhuvudmän ser AIL som en stor möjlighet att skapa kontinuitet och långsiktighet i lärarkåren (istället för obehöriga vikarier med mer eller mindre tillfälliga påhugg).
- Från gymnasiet vittnar man om undermåliga förkunskaper hos eleverna vilket sliter extra mycket på lärarkåren.
- Det är viktigt att skolhuvudman stöttar lärarstudenter (alla kategorier) och i möjligaste mån tar hand om dem på ett bra sätt så att de inte hoppar av sina studier.
- Skolhuvudmän kan uppleva ibland att "fel" studenter blir antagna på det arbetsintegrerade lärarprogrammet. De påläggskalvar som har visat framfötterna på skolan som lärarvikarier är inte alltid de som blir antagna på AIL.

Lars Linder

KORT SIKT

- Behåll ^{utvidga} äldre lärare som mentorer - handledare till obehöriga eller nys. ORGANISERA
- Utvidga den arbetsintegrerade utbildningen mot f-3 o 9-5
- Ämnesläroutbildning där ämnen läses först på 75% (dä har man t ex alla ämnen)
- Flexibel preparandutbildning för att få upp språkkunskaper o ev kompetensbehovighet x

• Stärka kompetens o profession

(5)

• Arbetsmiljö team $\Rightarrow$ organisation

• bredd mer och så höj kompetensen

• Vetskapets grund kräver nya professioner
Signifisör arbetet m vetskapets grund X

• handledarutbildning för alla eftersom alla
behöver jobba m handledning för studenter el kolleger

• Potentiella studenter behöva komma fr. X
kommer o skolhuvudmän.

• Bygga organisation runt dem
som vill prova läraryrket men inte vägar.

6.

Gruppdiskussion PUD-Rådet 2020-03-10

- För att rekrytera lärarstudenter: utbildningen måste hålla kvalitet.
- Kompetensutveckling: jämnare kvalitet önskas, tydligare information om innehåll, i alla fall inte missvisande – jfr utbildningsföretag.
- Kopplingen studenter till HDa från skolorna borde kunna göras tydligare.
- Preciserade, individanpassade utbildningar.
- Problematik intag AI, särskilt KPU – praktikperiod/preparand önskas.
- Andra grupper in i skolan, utbilda kortsiktigt. Långsiktigt professionsprogram. Viktigt definiera vad endast lärare med legitimation har befogenhet att göra.
- AI i F-3, 7-9.
- Hur organisera för att behålla pensionärer exvis som mentorer?
- Bygga på det engagemang som finns.